

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:

Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 4 fl. la an.
Manuscrise nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII

Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA

Institutului tipografic „Minerva” în Orăștie.

INSERTIUNILE:

Un șir garmond prima-dată 5 cr., a 2-a oară
4 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sînt
a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic
în Orăștie (Szászváros).

Protestul nostru!

— *Lupta dată de Români în congregația dela 13 Decembrie c. în Deva, contra maghiarizării numelor comunelor și locurilor.*

În două locuri ridicaseră Români în săptămâna de față, steagul luptei contra legii de maghiarizare a numelor comunelor și locurilor: La Deva în congregație, Luni în 13 Dec., și la Sibiu, în 14 Dec. în adunare publică.

Pe Sibieni 'i-au oprit, pentru-că puseseră în convocator, că e adunare de alegători români din comitatul Sibiului, și ministrul a dat o volnică poruncă, prin care oprește adunările convocate ales după naționalitate.

Pe ai noștri nu 'i-a putut opri nimeni, fiind congregația o adunare impusă de însăși legea, pentru supravegherea mersului treburilor și a chivernisirii averii comitatului, în care însă pot fi aduse în discuție și anume chestii politice, ca și în dieta țerii.

Invitați și prin scrisori speciale de către mai mulți fruntași din comitat, membrii români ai congregației, deși timpul geros numai îndemnător nu a fost, au răspuns invitației venind la adunare în număr de 4—5 ori mai mare ca alte-dăți! (Alte-ori veniau câte 4—5, acum aproape 30. Puțini în asemănare cu numărul întreg al membrilor, dar totuși multumitor de numeroși față cu alte rînduri. Să sperăm pe viitor și mai bine!) Și au venit Români anume fiindcă li-s'a spus că e vorbă se stee ca Români în fața fișpanului, vicișpanului și a întregii cete de sbiri, spre a protesta contra păcătoasei strădanii de maghiarizare ce 'și-o dau »cei de sus« ai lor, vișei lor de aur, ministrii și legislativă!

Și au dovedit Români, așa puțini câți au fost, ca adeverați trimiși ai poporului și talmăcitori ai voinței și ai firii lui, atâta curaj și așa bărbăție, că ne-am depărtat cu toții multumiți de pe câmpul de luptă, și mângăiați, văzând că ori-câte vcluri și pantere ar avuie stăpânirea păgână peste noi, sub aceste pantere, sociale și în de »lege«, în piepturile Românilor bat și făgăduesc sârbătorește că vor bate inimi românești hotărâte și neînduplecate!

Ungurii ce au fost de față la adunarea de Luni a congregației și vor fi crezut sau vor fi crezând, că prin legi maștere și mai ales prin perfidă aplicare a lor, ne vor sufoca și ne vor gârbovi și vom cădea, ca neam, — s'au putut încredința despre deșertăciunea credinței lor, și noi nădăjduim că ne va ajuta D-zeu și ângerul păzitor al neamului nostru, să le arătăm mai mult încă, ear' la ciasul potrivit, să le arătăm foarte mult!

Afară de fișpan, vicișpan, protonotari, fisolgăbira, notari etc., erau de față și trei deputați dietali, doi mame-luci guvernamentali și unul opozițional.

În curând după deschiderea adunării la al 15-lea punct (din 70) al programului desbaterilor, deputatul dietal Pogány Károly, fost fișpan, se ridică și spune, că deși între cele 70 de obiecte

pusse în program nu se vede, fiind programul făcut mai 'nainte, dar' are să vină în discuție și o propunere ce a fost înștiințată după prescripțiile regulamentului, cu 24 ore nainte adunării. Fiindcă altfel propunerea asta ar veni la rînd de tot la urmă, d-sa e de părere să fie pusă în discuție acum mai nainte, căci precum a înțeles este de mare însemnătate! (Adevărul e, că se tem domni că pe după amezii vor rămânea prea puțini, fiindcă mulți, cei mai de departe, pleacă la amezii spre casă și se tem să nu se întempe o minune să vie Români mulți și să-i... majorizeze!)

S'a primit să se pue dar' acum la desbatere. Fișpanul roagă pe dl Francisc Hossu-Longin, ca înaintătorul propunerii, să-și cetească propunerea. Dl Hossu cetește rar și apăsând părțile mai însemnate, următoarea propunere:

Onorată Congregație,

În fața proiectului de lege, privitor la dreptul de a statori (de fapt însă dreptul de a maghiariza) numele oficios al comunelor, locurilor și al localităților din întreaga țeară, prezentat dietei din Budapesta de către ministrul reg. ung. de interne, subscrișii membri ai congregației, atât ca civi ai patriei, cât și ca membri ai partidului național român: având în vedere, că după dreptul public al tuturor popoarelor, apoi după dreptul natural și logica sănătoasă într'un stat constituțional dreptul și competența legislativei, încă își are și trebuie să aibă limitele peste care a trece nu-i permis, prin urmare nici un stat nu poate avea chemarea de a aduce astfel de legi, ce nu cad și nu pot cădea în cadrul competenței sale;

având în vedere, că dieta din Budapesta încă nu poate avea chemarea de a aduce legi ce trec peste limitele competenței sale;

având în vedere, că proiectul din chestiune după a noastră părere, încă e de o natură, ce nu poate cu drept fi obiect al desbaterilor legislative, deoarece ce tinde a cassa un us și drept, prescriș de sute și mii de ani;

având în vedere, că proiectul amintit nu are și nu poate avea nici un motiv de existență, de necesitate și nici chiar de oportunitate;

având în vedere, că prin proiectul citat s'a născut deja o iritație și consternație generală între națiunile ce alcătuiesc acest stat poliglot;

având în vedere, că prin primirea și sancționarea acelu proiect, s'ar isca cele mai mari confusii în toate direcțiunile vieții publice;

având în vedere, că des amintitul proiect în forma și în timpul, în care s'a prezentat, apare ca o nouă dovadă, că ținta guvernului pe lângă dobândirea unui drept absolutistic nu este decât maghiarizarea cu forța lega.ă;

având în vedere, că noi Români niciodată și sub nici o condiție nu ne vom lăpăda de neamul din care facem parte, drept ce ținem și vom ținea cu toată tăria la numirile de sute și mii de ani a comunelor, locurilor și localităților, numite de strămoșii noștri, deci prin proiectul de lege ne-am simți foarte jigniți într'un străvechiu us și drept al nostru; în fine:

având în vedere, că comitatul Hunedoarei încă e unul din acele comitate, care în toate timpurile, în viața noastră de stat, a fost și e locuit în covârșitoare majoritate de Români și numirile comunelor și locurilor sunt de sute și mii de ani mai cu seamă românești, la cari

trebuie să ținem cu pietate: facem următoarea propunere: Congregațiunea com. Hunedoarei, întrunită în Deva la 13 Dec. a. c. st. n. decide, ca, din considerațiunile de mai sus, să aștearnă la ministrul reg. ung. de interne o reprezentațiune, rugându-l, ca acela să revoace proiectul de lege privitor la dreptul de a statori numele oficios al comunelor, locurilor și localităților din întreaga țeară.

Deva, la 2 Dec. 1897.

Francisc Hossu-Longin
Dr. Alexandru L. Hossu.

Propunerea aceasta, ascultată cu atențiune încordată de întreaga adunare, propunătorul Fr. Hossu a motivat-o cam cu următoarele:

Onorată adunare! Ministrul reg. ung. de interne, precum este bine cunoscut, a prezentat dietei din Budapesta un plan de lege, privitor la dreptul de a stabili, mai bine zis de-a maghiariza numele străvechi ale comunelor, locurilor și a localităților din întreaga țeară. De vreme-ce planul de lege, la care se refereste propunerea noastră, a trecut deja la finea săptămânii trecute prin camera ungară și a fost primit și în desbaterea specială, stăruirea noastră mai departe asupra acestei propuneri s'ar părea doară »post festum«.

Într'un stat constituțional însă, ori-ce lege are să treacă prin trei toruri legislative: camera deputaților, casa magnaților și sancționarea Coroanei. Proiectul de lege din chestiune a trecut până acum numai prin întâiul for, prin urmare nu e deloc »post festum« a mai vorbi despre el. Drept aceea credem, că ministrul mai poate avea timp și privilegiu a reveni asupra lucrului, dacă se va încredința, că acel proiect câtă nemulțumire a ridicat la majoritatea locuitorilor țerii, și poate încă interveni pentru retragerea lui, înainte de a se face lege.

Dacă aș sta, on. congregație, să arăt toate motivele resensului nostru adânc față de acest plan de lege, și dacă aș arăta amănunțit tot ceea-ce ne-a îndemnat să înaintăm această propunere și să stăruim aici asupra ei, ar trebui să vorbesc ore, ba chiar zile întregi. Mă restring însă a scoate la iveală cuvântul cel mai grav, și adevărat, că proiectul de lege prezentat a fost făcut nu din interes de stat, ci din interes politic, ca și prin acea lege se se lucreze într'acolo, ca un popor, ce de mii de ani petrece aici, să-și peardă naționalitatea sa, și totodată să 'i-se dea prin ea ministrului un drept despotice!

Noi, cari sute de ani am luptat alături cu părinții D-Voastre pentru apărarea acestei patrii comune, și cari v'am dat pe un Huniade (arătând spre tabloul lui Huniade din sală) și v'am dat atâția fișpani (arată spre fișpanii ce împodobesc, în tablouri, sala, și despre cari se știe, că în majoritate au fost de origine Români) și v'am dat avere și v'am dat sânge: cu drept cuvânt putem fi îngrijiiți, când azi vedem, că bagseama drept răsplătă, voiți să ne luați până și numele noastre străbune, ca să ne porecliți altfel! Dar' va fi oare, dlor, mai mare gloria maghiară, când în loc de străbunul »Rătezat« veți zice: »Lennyestet«, sau în loc de »Câmpul-lui-Neag«: »Nyakmező«? Este în acest proiect de lege o tendință, ce ne jignește în drepturile noastre. De aceea cred, on. congregație, că vorbesc nu numai în numele membrilor români din congregație, ci al întreg poporului român din comitatul Hunedoarei, când stăruiesc să primiți propunerea aceasta! (Așa este! Se primește! exclamă ceata resolută a Românilor).

Deputatul dietal Pogány Károly, membru al congregației, acum după-ce a auzit-o, zice că își arată mirarea, cum de s'a și făcut propunerea aceasta, după-ce proiectul s'a primit deja de parlament! Dar' chiar de n'ar fi primit, Români ar trebui să fie liniștiți față de el, pentru-că guvernul doar' nu are gând de-a maghiariza pe Români, cu atât mai virtos nu are gând să atace limba Românilor! Se încearcă apoi a arăta »foloasele« proiectului de lege, care, zice, va face, ca toate locurile să aibă nume cu înțeles în locul multelor fără înțeles de azi. »Spuneți-mi«, se ocoșește dl deputat, »ce înțeles are de pildă numirea »Păclisa« și altele asemenea? (Francisc Hossu: Dar' spune D-Ta ce înseamnă numele »Lozsád«? Lozsád-ul (Jeledinți) e comună ungurească. Neavând numele ei nici un înțeles și dl deputat tăindu-se în propria armă folosită față de adversari, și stând mut, chiar și Ungurii au izbucnit în risete văzând acest corn de capră neașteptat). Pogány apoi, neputându-se, se vede, ferici cu Ungaria, trece în — România, și întreabă că în România de ce are fiecare sat numai o numire? etc. Face propunerea să se treacă peste această cerere la ordinea zilei.

Vicișpanul Hollaki Artur crede, că va scurta în curând discuția prin câteva luminate lămuriri de-ale sale! Făcându-se nevinovat ca un miel, spune că d-sa e sigur, că aici nu-i vorbă de nici un plan rău față de naționalități, ci numai de »încungurarea pe viitor a confusiei« în afacerile oficioase peste tot, căci azi sînt și câte 3 sate cu același nume, unde a trebuit să ia chiar congregația măsuri de-a le deosebi. Acum e vorba, ca atunci, »când scriem oficios«, să avem stabilit un singur nume.

Părintele protop. Vasile Damian zice: Așa cum se fac reflexiile la propunere, pare într'adevăr, că ea n'ar avea nici o însemnătate. Contrarii propunerii aduc însă tot dovezi de-a doua mână înainte. Dl vicișpan zice, că e numai o »regulare« cerută de trebuință. Așa ar fi, când s'ar spune asta lămurit în proiect, când s'ar da voce, ca în comunicația instituțiilor și a corporațiilor private de țeară, să se poată folosi și numele vechiu. Dar' ce se întemplă? Numele »oficios« și-se viră în școală, în cărți, în sigile, peste tot locul! Așadar' proiectul nu mai e așa nevinovat, cum se arată! Din contră, el are un acuziș primejdios, care ne face să ne aducem aminte de vorba latinească: »nulla dies sine linea«... Nu trece zi, ca să nu avem de crescut pe răvașul nedreptăților noastre câte-o linie cum ni-se taie câte-un drept al nostru! Legea de naționalități numește limbile naționalităților de limbi oficioase în comună, în congregație, în administrație, în școli, în biserică etc. De ce prin asta se oprește acelor limbi dreptul de a-și numi și comuna și locurile cutari în limba lor? Cercurile înalte judecă după »principii«, cum cred ele c'ar fi poate frumos, dar' noi, cari trăim în mijlocul poporului, avem datorința să le lămurim, că ce se poate și ce nu? Numai acele principii să lăsăm să le pună în viață cari sînt spre fericirea popoarelor, dar' nu spre amărîrea lor! — Fiind dară legea trecută prin camera deputaților dela data propunerii Românilor până azi, propun in dreptarea de lipsă, ca reprezentanța în cauză să se facă nu la ministru, ci la casa magnaților, unde va veni proiectul în desbatere.

Deputatul dietal Barcsay Kálmán, membru al congregației, declară, că îi pare chiar bine, că 'i-s'a dat și aici privilegiu, prin pro-

punerea Românilor, se arate pentru ce a votat în dietă, cu conștiință liniștită, legea. S'au arătat, on. congregație, și în dietă îngrijiri față de acest proiect așa cum el fusese făcut în original. Dar' deputatul August Pulszky a propus, pentru îndreptarea lui, schimbarea, ca în cărțile de școală și în *charte* (mape) să se pună în paranteză și numele vechiu, ca elevul să știe, că locul numit azi așa ori așa, cum se numia... odinioară! Așadar' »gânduri foarte bune» călăuzesc pe guvern: să pregătească o egalare și »simplificare» a numirilor, dar' încolo ferească sfântul să aibă gând de maghiarizare! E numai lipsă de această lege. Așa să-l alduiască!

Dr. Solym Fekete Ferencz, președ. de tribunal, arată ce însemnată e chestiunea numirilor, căci el, ca unul care s'a ocupat mult cu »arheologia» (cea de 3 paralel.) o știe mai bine asta, ca, doară, mulți alții! Fonfănind se laudă cu »scrutările» sale, și mai ales pentru încungiuirea încurcăturilor dela poste, trenuri etc., află de lipsă stabilirea unei numiri la fel. Zice, că nu ei vor să unguirizeze numele românești, ci chiar Români schimbă și schimonosesc după firea limbii lor, numele cele »curate ungurești», și de aceea vreau acum să-i învețe prin lege cum să le zică! Ba, nu-i fie de deochi, are obrazul să spună în fața congregației, că ar fi bine dacă nu numai numele locurilor, ci și numele de familie, poreclele tuturor locuitorilor din țeară s'ar maghiarisa!

Dl **Ioan German** (din Brad) zice: S'au adus, on. congregație, multe vorbe dulci pe de-o parte și multe amare pe de altă parte, în jurul acestei chestii. Unii întreabă, cum mai putem și discuta asupra unui plan de lege, care a trecut prin cameră? Dar' acest proiect vine încă în desbatere în casa magnaților. Cum se poate discuta asupra lui acolo, noi aici să nu mai avem drept să discutăm? Unul a zis, că în România sunt numai un fel de nume. Mergeți, d-lor, la școala ungurească din Craiova și vedeți, oprește acolo cinci pe învățător să numească în limba ungurească toate lucrurile ce au și numire ungurească? Că unele nume... »nu le înțelegem» așa cum ele sună azi românește, deci să le dăm de cele cu înțeles! Dar' ași vrea să vie toți arheologii (alusie la »arheologul» nostru...), să-mi spună ce înseamnă numele — Deva? Eată că toate sunt motive netrebnece contra propunerii. O spriginește.

A mai vorbit pentru propunere preotul **Nicolau Pop** din Ormindea, spriginindu-o.

Discuția se încheie. Se dă cuvântul de închidere propunătorilor.

Dl **Fr. Hossu**, reflectează ante-vorbitorilor scurt: Deputatului dietal Pogány Károly, care s'a mirat, că se mai și vorbește asupra ace-

tei legi trecute deja prin cameră, îi spune, că nici densus, proptă guvernamentală, nu ne va putea asigura, că proiectul n'ar putea fi retrimis de casa magnaților earăși înapoi camereii deputaților, unde de nou ar trebui luat la desbatere. Cum n'am avea noi dar' drept să mai vorbim asupra lui? Deputatul Pogány zice, că dieta n'are de gând să atace dreptul de limbă al Românilor. »Apoi nici să n'o facă!» exclamă dl Hossu, *căci de va încerca-o, ne vom apărta acest tezaur, chiar și cu dreptul nostru — firec!* (Așa e! Așa e! Murmure din partea Magiariilor). Vicișpanului cu »confusia» îi răspunde: Acum e confusie? Din contră, *va fi confusie în viitor cu mult mai mare!* Astăzi știm noi toți, și și funcționarii știu, cum se zice și într'o limbă și într'alta cutărui loc, în viitor însă vor ști cei câțiva funcționari, dar' marea mulțime a poporului nu va ști mai mult! De-l vei întreba, unde e »Kövérág» pe bietul sătean de pe »Valea-Lupului», va sta zăpăcit, fără să știe că e vorba de locul de sub picioarele lui. Eată adevărata și înfricoșătoarea încurcătură! Și de ce toate acestea? Numai ca să apară pentru lumea din afară, că aici ar fi vorba (minciună) de un »stat curat unguresc!» Un ante-vorbitor a adus ca pildă România, dar' asta e o asemănare foarte silită. Alceva e România, stat independent național, și alceva e la noi cari suntem legați cu Nemții, pe cari îi vedem în ce hal au ajuns!

Dl deputat Barcsay a spus, că chiar și pe ei în clubul guvernamental i-au cuprins griji serioase față de proiect. Care va să zică, atâta de nebun a fost acest plan de lege, că și pe fruntașii între șovinisti i-a isbit șovinismul lui! Dar', deși cu o mică schimbare, la urmă șovinismul a învins asupra sentimentului dreptății, care le-ar fi poruncit să-l lăpede dela sine! Și apoi vă lăpădați de aceea că aveți gând a ne maghiarisa? Dar', d-lor, oare nu în dieta ungurească în decursul desbatelilor asupra acestui proiect a strigat Eötvös: *da, vom să maghiarisăm și trebuie să maghiarisăm, pe rând și cât mai curând!* Ear' când așa strigați toți, să nu vă prinda mirarea, că ne ridicăm și noi! căci chiar un proverb unguresc zice: că și pe un verme de-l vei călca, se va mișca! Și noi striviți atât de des, ne ridicăm în fața D-voastre, și eată vi-o spunem aici verde și hotărât, *să știți că cu toate loviturile și volnicile cu care ne isbiți, noi ne vom apăra toldeuna naționalitatea și drepturile noastre și că în apărarea lor: Numai morți ne vom da!*

(Așa e! Bravo! Bravo! din partea tuturor Românilor. O deprimare evidentă pe fețele maghiare).

Deputatul Pogány, care mai avea cuvânt, a renunțat la el cu câteva vorbe.

Venind la rând votarea, membrii români înaintează președintelui cerere cu 20 de subscrieri regulamentare, pretinzând votare nominală. De silă ta de voce bună, fișpanul, deși se vedea că-i vine a hrean pe nas acest lucru, ordonează votarea nominală, care ne-a dat să vedem frumosul lucru, că: **toți Români de față, 27, au votat pentru propunerea lui Hossu și nici unul contra ei!** Ba și primarul sas al Orăștiei, dl Friedrich Acker, cu Români!

Majoritatea însă fiind a lor, propunerea a căzut totuși. A fost însă o cădere la cifră, dar' o hotărâtă învingere morală în această încordată hărțuială.

Din bucuriile noastre.

— De-ale »Reuniunii femeilor» —

Rezultat foarte mulțumitor. Apelul »Reuniunii femeilor române» din comitatul nostru, a avut un sfârșit foarte mulțumitor. Până luni, în săptămâna asta, sosiseră la Deva la comitet peste 230 de lucruri de mână femecești, menite a fi duse spre eventuală desfășurare în Viena. Erau, cele mai multe, de o frumusețe într'adevăr de admirat.

Mare parte din membrii români ce merseseră la congregație au fost de le-au văzut, și toți și-au arătat mulțumirea față de doamnele colectante și de țerancele care au ascultat îndemnul Reuniunii și al colectantelor, trimițând lucruri ce dovedesc gingășie de gust și dibăcie mare de mână!

Marți în 14 Dec. după amiază, d-na președintă a Reuniunii, a plecat cu toate lucrurile acestea la Viena, spre a le preda fimei cu care e stabilită înțelegerea, spre a le vinde.

Nițică răbdare. Unele dintre harnicele țerance ce au fost rugate să lucreze, să pare a nu fi înțeles pe deplin apelul ce li-s'a făcut, căci câteva, dintr'o comună, trimițând lucrurile au cerut comitetului să le trimită îndată prețul lor.

Comitetul le roagă și pe această cale să aibă nițică răbdare, până să se vadă de vor fi ori nu vândute, *căci numai atunci li-s'e poate trimite prețul pus*, după-cum se poate înțelege de altfel din apel. Reuniunea însăși nu le cumpără pentru sine. Mijlocește numai eventuala vindere a lor.

»Drum bun și să ne vie cu veste bună»... Două dame amice a »Reuniunii femeilor» cari au adunat și domnia-lor lucruri pentru dus la Viena, ne trimit spre publicare următorul bilet:

...»Pline de bucurie am aflat despre plecarea întâiului transport de lucruri de mână femecești, Marți, la Viena. Inceputul unui nou negoț românesc de care putem lega cele mai frumoase speranțe: răsplă-

materială a lucrului de mână a țerancelor, dar' mai ales *dobândă morală* ce va rezulta pentru țeranca română, pentru Reuniunea noastră și pentru numele de Român peste tot.

Fie ca la mare desvoltare să ajungă acest început! Doamnei președinte îi urăm întru aceea: *»Drum bun și să ne vie cu veste bună»...*

N. și P.

În aceste zile când atâtea greutăți se năpustesc peste noi, că relele sunt mai multe ca perii capului, ear veștile bune nici câte degete la mâni, — astfel de fapte cum e și începutul din vorbă, sunt *picuri de bucurii* în vieța noastră plină de dureri.

PACEA LUMII

Războiul Spaniei în Cuba.

Cetitorilor nostri le e cunoscută vechia hărțuială dintre Spanioli și locuitorii insulei Cuba, luptători pentru neatinare. Demult se tot sforțază și pregătesc, și adese-ori au izbucnit mai ici mai colo în încăerări, dar' acum s'au avântat într'un *războiu* în toată forma.

Stiri oficioase sosite la *Madrid* (capitala Spaniei) luni în săptămâna de față, spun, că în ultimile 10 zile răsculații au avut în repețitele lupte date față cu armata spaniolă, *113 morți și 35 răniți*, ear' 348 insurgenți s'au dat prinși. Spaniolii au pierdut vre-o 34 morți, ear' răniți au avut la 120. *Rivas Rivera*, capul răsculaților însă, a fost prins și pornit spre Cadix.

Germania și China.

Germania vrea cu ori-ce preț să pue piciorul în *China*. Marți în 14 Dec. a plecat spre China *1000 de soldați* pe 2 corăbii de războiu, cari să vor așeza în orașul Kian-Ciao. Sunt toți soldații ce de bunăvoie s'au înștiințat să meargă «în garnisoană în China»... Ci-că s'au înștiințat atâția, că ar fi putut trimite și 10 batailloane! Și ori va implini China toate cererile cele foarte mari ale Germaniei pentru cei doi misionari omorâți, ori ba, Germania par'că n'are gând să se retragă, căci a trimis tot soldați a căror vreme de slujbă nu se împlinește în anul viitor, ca să nu trebuiască să aibă așa iute lucru cu aducerea lor acasă!

Serbia contra Bulgariei.

În *Sofia* (capitala Bulgariei) sunt mari îngrijiri față de viitor, din pricina pregătirilor deochiate pe care vecina Serbie le face înspre hotarele bulgare! Pare că Serbii nu pot uita bătaia ce au mâncat nainte cu câțiva ani și se găsesc să o dea napoi «fraților» lor Bulgari.

FOIȚA »REVISTEI ORĂȘTIEI«

Ghiaura

Dincolo de Dnistru, pe mal,
Vin repezi Cazacii ca vântul,
E galben de groază pământul
Și geme de zângăte 'n zare,
De vuet de care,
De chiu și de tropot de cal..

Hatmanul în cortul rotund
Așteaptă pe-oștenii cu pradă.
Ear' aurul curge grămadă,
Și galben și roșu ca luna,
Și cortul într'una
Se face mai strîmt și mai scund.

Cu zimbet hatmanul voios
Pe umeri oștenii și-i bate
Când vin cu averi mai bogate.
El ese, și întră, și eară
Se uită pe-afară
Și 'n sus pe câmpie și 'n jos.

Sunt turme de-alungul pe șes,
Și dese, ca picurii ploii:
Dincoace sunt caii și boii,
Dincolo sunt oameni în funii,
Și 'n țeapă sunt unii —
Vin turme mai multe, mai des.

Dar' totul ce vede-i nimic!
Tot robi și tot aur și vite.
Și-aruncă priviri înțepte
Hatmanul pe șesuri și n'are
Nici loc de-alinare,
N'ascultă Cazacii ce-i zic.

Dar' eată-'l Fugarul buiac,
Părându-ți de praf și de spume
Că vine din margini de lume,
S'oprește de-odată cu sborul,
Și-și scoate piciorul
Din scară bărbosul Cazac.

»Priviți-o tovarăși, voi toți —
Frumoase sunt multe Bogdane,
Dar' una ca asta, hatmane,
De-aduce vr'un altul ca mine,
Ascultă-mă bine:
Am ochi și țî-i las să mi-'i scoți».

Și roată Cazacii se string,
Și 'n mijloc hatmanul, și 'n roată
De marmură-i tabăra toată —
Cel mult de s'aude 'n tăcere
Gemuta durere
Din ochii femeii, că-i plâng.

Dar' ce-i e acestei femei?
De-odată ca 'n chip de poruncă
Ea brațele 'n lături le-aruncă
Și capul pe spate, și eată
Dă hohot de-odată,
Și groaznic ce-i hohotul ei!
Cu sgomot Cazacii tresar,
Privind dintr'o parte femeea.
Ea rîde, ea rîde ntr'aceea,
Se 'nvîrte sêlbatec ca dracii —
De-umire Cazacii
Răsufliă cu frică și rar.

»Hatmane, « prin hohot a frânt
Cuvântul, sêlbateca fată
Din țara Moldovei furată;
Și, zis ca de-o gură nebună,
Cuventu-'i răsună
Ca bulgări căzuți în mormânt.

»Hatmane! privește-m'acum!
Priviți-mă, cete cazace!
Un semn al privirii voiu face
Cu mâna vrăjită spre-oștire,
Și praf și topire
Voiu face din oaste, și fum!
Cazacii s'asvîrl îndărăt,
Și 'nghiață 'n plinirea mișcării.
»Sărman logodit al pierzării,
Hatmane, haid' ține-te bine!
Ți-e frică de mine?
Dar' eată, că vreau să-ți arăt.

»Nici glonț isbit din pistol
Nu poate prin pieptu-'mi pîtrunde.
Lovește... hai, vino... răspunde».
Și 'n fața-i sêlbateca fată
Grăbit îi arată
Albimile pieptului gol.

Hatmanul își ese din minți:
Mânia-i sugrumă cuvântul.
Se 'nvîrte sub densus pământul,
Și tremur cu spaimă-'l rêsbate
De-alungul prin spate, —
Și 'n urmă-și ia inima 'n dinți.
Și galben, cu pîrul sbîrlit,
El scoate pistolul și 'ntinde..
El trage, și flacăra prinde:
În sânge ce 'mproșcă spre soare,
Ea cade și moare,
Gemendu-'i: »atât am voit!»

Hatmanul o clipă stă drept,
Nimic nu 'nțelege din toate —
Un gemet de fiar' apoi scoate,
Și-'i bălbăe vêneta gură
Cu spumeg: »Ghiaură!»
Isbindu-'i calcăiul în piept.

(„Familia“)

George Coșbuc.

Așa se spune că la Caribrad, Culla și Vidin, Sârbii fac întărituri întinse, cu șanțuri mari, și așează turnuri la locurile potrivite. În Sofia e părărea că *Sârbia se pregătește să atace!*

Faptele săptămânii.

Adunarea dela Sibiiu.

Adunarea de protestare, conchemată la Sibiiu pe 14 Dec. a fost oprită de aceeași primărie, care, abia cu 2 săptămâni mai înainte, a fost îngăduită adunarea alegătorilor sași în aceeași cauză!

Despre cele-ce s'au întâmplat după-ace luma adunată a aflat despre oprirea adunării... „fiecare cum i-e vrerea despre ele sama dee-și, dar' nu s'ămăna celora“... — ce ar fi învățat ceva, cât de puțin, dela *Cchi*, precum sfătuia „Tribuna“ cu câteva zile înainte, să învețe și Româniul.

Poporul bun și doritor de mișcări naționale, de manifestări puternice, s'a adunat și acum, precum spune „Tribuna“, vreo 6—700 din satele vecine.

Când colo, ușile închise, adunarea nu-i permisă!

Ear' faptul acesta în loc să revolteze lumea adunată, în loc să-i urce sângele în cap și să-i scoată eventuale protestațiuni puternice, spontane, pe stradă, cât să zgudue coala cehește pe impilatori, părea că a fost ușurare pentru „aranjorii“ adunării, căci ei, ca după un lucru bun, ca după o ispravă mare, au dat atunci signalul „la o bere“, „la o bere“, și haid la „veselie“, cum li zice „Tribuna“, în „Gesellschaftshaus“ cu beri și cu... *cântări!* De aci lumea în frunte cu „aranjorii“, s'a dus apoi, manifestând, până la — Pankiewitz la... altă berel!

Singurul lucru de preț în aceste manifestații «slabe față de gravitatea situației în vederea căreia se conchemase adunarea e, că vreo 100 de țărani fruntași din cei sosiți la Sibiiu, mai ales *Selișteni*, cu preoți și învățători printre ei, au scris o declarațiune de protestare contra legii de maghiarizare. Putea să iasă și mai bine, dar' »aranjorii« și-au adus aminte »prea târziu, când unii plecaseră“... spune însași »Tribuna«.

Ear' noi spunem drept, că la mai mult ne așteptam, cu mult la mai mult, dela această adunare!

Pășirea Archiereilor.

Ca o bună mângâiere în mijlocul acestor stări slabe, încolo aflăm știrca, că arhieriei români fac Ei începutul unei lupte și din partea bisericii, în contra legii de maghiarizare a numelor comunelor.

Consistorul archidieceșan din Sibiiu a hotărât deja să facă o remonstrațiune contra acestei legi, la locurile mai înalte și vor lupta contra ei și în casa magnașilor!

Vor urma sigur și celelalte consistoare.

Știre ultimă.

Azi, Vineri în 17 Dec. n., este întrunită și casa magnașilor la Pesta. Ea are să iee în desbatere, între alte obiecte, și legea despre maghiarizarea numelor comunelor.

În urma acestui fapt, planul protestelor cu comunele ce să discutase în comitatul nostru, avându-se în vedere că ar veni prea târziu de tot, a fost părăsit! Pentru-că guvernul a mînat cu vapor înainte fabricarea acestei legi, ca un reufăcător ce fuge cât îl iartă puterile, în brațe cu un făt nelegiuit, ca să nu-l ajungă răsunetul blăstămurilor ce să trimit pe urma lui!

O mică schimbare. Aflăm că în urgisitul proiect, casa magnașilor va face o mică schimbare. S'a propus și s'a primit în comisi, ca bisericile să nu fie obligate a folosi numirea oficioasă, decât în corespondența lor cu oficii publice de stat și administrative.

CORRESPONDENȚA

Hațeg, la 12 Dec. 1897.

Dle Redactor,

Mare bucurie a cuprins pe fiecare credincios al bisericii gr.-or. din protopopiatul Hațegului la vestea despre întregirea protopopiatului acestuia văduvit din Iunie 1891.

Mare bucurie simt membrii parohiei centrale, ear' comitetul parochial din Hațeg, face pregătiri pentru ziua de 11/23 Dec. a. c. care va hotărî delăturarea vîlului de văduvie.

Comitetul parochial în ședința sa din 9 Dec. a. c. a hotărît să iee măsurile de lipsă ca comisarul consistorial să fie primit cu cinstea și căldura cuvenită.

În ajun părintele asesor Nicolau Ivan și membrii externi ai comitetului protopresbiterial vor fi primiți și incuartați. După săvîrșirea candidării apoi, va fi întrunire la otelul „Corona“.

În ziua următoare invocarea Duhului Sf săvîrșirea alegerii în sala magistratului și banchet în onoarea comisarului.

Votul colectiv al comunei centrale Hațeg s'a dat pentru Părintele T. V. Gheaja, exprimându-se totodată și profundă mulțămîntă adm. prot. *Avram Stanca* pentru serviciile prestate cu multă obnegațiune școalei și bisericii în timp de peste 6 ani.

Hațeganul.

Lacrima.

Nici fericirea cea mai mare, nici durerea cea mai adîncă, n'au cuvinte; numai lacrima care lucește în ochi spune drept și adevărat, ce se petrece în inimă. Buza vorbește fățarnic, lingușitor, un ris fals te poate înșela, însă un semn infailibil al iubirii adevărate, cordiale este *lacrima*. De ne luăm adio, atunci o lacrimă zice: »Rămăi sănătos!; la reîntoarcere, cine ne poate ura: *Bun venit*, dacă nu lacrima?

Ea ne este primul și ultimul pas în viață: la intrarea în lume ne salută o lacrimă în ochiul mamei; la părăsirea ei ne însoțesc lacrimile aceluia cari ne-au iubit.

Fericit e omul ce poate plînge; lacrima poate fi cât de amară, ea va fi vecinic o mângâiere pentru inimă. Intreit de plîns e omul ai cărui ochi rămân nesimțitori. Bucuria e mai dulce când zîmbește printre lacrimi, și durerea mai puțin amară când o acoperă o pînză de lacrimi.

După-cum ploaia și roua înviesc florile lăncede și câmpiile secetoase, tot astfel și lacrima înviesc inimile măhnite al oamenilor. Cine nu cunoaște această situație posomorită a durerii, când nu înmoae lacrima ochiul arzător, când plîngem în adîncul sufletului?

Oh! rea sarcină e greutatea ascunsă, creștină că singuri purtăm această durere. Ce bine de noi, când un rîu de lacrimi ne ușurează inima, și totodată zboară pe nesimțite, toată durerea reținută. Cu puteri noue ne ridicăm în urmă capul după astfel de lacrimi, și mângâierea însoțită de speranță, intră încet în inima noastră, încercată greu și rănită.

Precum am primit tot dela un Dumnezeu al iubirei, așa primim și lacrima — și-ți mulțumesc ție din adîncul sufletului, oh! părinte divin, că ne-ai dat în această lume a măhnirei, dulcea și bine-venita rouă a inimii: *lacrima*...

(F. p. t.) traducere de *Enricus Anicis*.

NOUTĂȚI

† **Dr. Aurel Brote**, valorosul director al băncii de asigurare „Transilvania“ din Sibiiu, precum, spre marea noastră măhnire aflăm, a încetat din viață în 16 Dec. n. dimineața, după îndelungate suferințe. Trimitem condolențele noastre întristatei familii.

Pungași pe tren... Cei-ce au de călătorit cu trenul, să-și păzască bine punguțele! Căci se pare că hoji de codri de prin vremuri, pe care la întâia vedere îi vedeai că cine-ș, sînt înlocuiți acum, ca progres al veacului, prin alt soi mai „nobil“, prin pungași pe

cari nu-i poți nici bănu! Și aceștia nu mai stau nici ei în drumurile grele și rele, prin codri, în calea călătorilor, ci în carele comode, căptușite cu piele și încălzite ale trenurilor.

Nu e demult de când dlui *G. Dănilă*, primarul Hunedoarei, i-au furat pe tren între Piski și Teiuș, portofoliul din buzunar cu vreo 300 fl. Călătorii ce au mai des de umblat, știu spune multe pungași mai mărunte ce să întâmplă aproape zilnic. Ear' nouă ne-a ajuns la cunoștință următoarea, foarte proaspătă:

Dl *V. Bidu*, negustor în Brașov și Orăștie, mergînd în noaptea de 7—8 Decembrie spre Brașov, cu o soră a d-sale, la Teiuș a cerut conductorului să le dea un loc mai liber, să se poată odihni. Conductorul în schimbul bacșișului, le-a și dat. Dar', interesant, la doar' a doua stație le mai dă doi „soți“ de drum, *căroră înse nu le-a cerut biletele!* Un alt domn ce vîzînd că-ș puțin, a intrat și el aci, a fost luat de conductor și trecut în alt despărțemînt, ca să nu-i „conturbe“ pe acești 4. Dl Bidu și sora d-sale, oboșiți, s'au culcat fiecare pe banca sa. Când, la altă stație, s'au trezit, să ved de nou singuri, ear' sora *dnei Bidu* află că îi e tăiată haina și buzunarul, și portmoneul cu vreo 60 fl. nicăiri!

Dl Bidu bănuște pe conductor că ar fi cunoscînd pe pungași, căci altfel de ce nu le-a cerut și lor bilete? de ce n'a lăsat și pe al treilea străin ce venise încă aci după dînșii? Are înfășurarea că chiar conductorul să le fi spus că aici trebuie să fie oameni mai de dai Doamne, căci și-au cerut loc mai extral.

La vreo 4 zile după d-sa, același lucru s'a întâmplat altor pasageri, și se pare că sînt bande în toată forma, cari își fac meseria de a pungași pe călători în vreme-ce ei, oboșiți, se scapă să doarmă!

Un duel nenorocit, cum numai rar se întâmplă, a avut loc Sâmbăta trecută la București. Dl *Nicu Filipescu*, fost primar al Bucureștilor, director al foii »Epoca«, simțindu-se vătămă de un articol scris în »*L'Independance Roumaine*«, de directorul acestui ziar, dl *Emil G. Lahovary*, l'a provocat la duel cu sabia, și l'a tăiat așa de rău la abdomen, că Lahovary a rămas mort îndată pe arena de luptă! N'a avut însă gînd să-l omoare, ci cel mult să-l zgărie nițel cu arma pentru »repararea onoarei...! Dl Lahovary era un bărbat foarte stimat în toate cercurile înalte bucureștene, și de aceea uciderea lui a produs un fior de părere de rău pretutindenea. Dl Filipescu va fi dat judecării. Nenorocirea a fost discutată și în dietă și s'a cerut aducerea unei legi aspre contra provocătorilor la duel.

Știre postală. Cum Dumineca după ameazi și curierii postali (»epistolerii«) au repaus, cei-ce doresc totuși să-și capete eventuala poștă sosită Duminecă după prînz, o pot primi între orele 4 până la 1/5.

„Dreptatea“, ziarul politic susținut cu jertfe mari de fondatorii sei în frunte cu familia *Mocsanyi*, vestește în numărul seu dela 16 Decembrie, că cu finea anului de față va înceta de a mai apare, pentru socotințe politice, dar' mai ales pentru lipsa de sprigin cu care publicul românesc a întîmpinat-o.

De arîndat. Scaunul orfanal al orașului Orăștie face cunoscut că va da în arîndă pe calea licitațiunii publice, realitățile urmașilor după *George Drăghici*, în 20 Dec. n. c. la orele 9 a. m. în cancelaria oficiului orfanal.

Cale vicinală. Stația Orăștiei și cărbunăria din capul orașului, depărtare de 2 kilometri, va fi legată prin un drum special pentru cărăușirea cărbunilor la calea ferată. Calea o face *Ignatz Herzfeld*, întreprinzător din Alba-Iulia.

„România Jună“. Noul comitet al societății academice „România Jună“ din Viena, s'a constituit pe anul administrativ 1897/98 în modul următor: Președinte: cand. med. *Alexandru Crăciunescu*; vicepreșed.: stud. forest. *Aurelian Țurcan*; secretar I: stud. mech. *A. Traian Păscuțiu*; secretar II: stud. iur. *Mihai Popovici*; cassar: stud. forest. *Arcazie Procopovici*; controlor: stud. med. *Iuliu Malinașiu*; bibliotecar: stud. forest. *Teofil Ivanovici*; econom: stud. med. *Ilie Ganea*. Comisia literară: stud. forest. *Aurelian Țurcan*; stud. ing. *Gheorge Vodă*; stud. tech. *A. Traian Păscuțiu*; stud. iurist: *Mihai Popovici*; stud. med. *Cornel Crăciunescu*.

Reuniunea femeilor pie rom. pentru înfrumusețarea bisericii gr.-cat. din Orăștie, întemeiată de curînd și care își înaintase statutele la Măr. Consistor episcopesc din Lugoj, spre întărire, le-a primit zilele acestea întărite.

În cauza regulării riului Orăștiei din jos de drumul de fer, a cărui regulare este hotărîtă deja de mult de magistrat și întărită de tribunal, și pentru care s'au încasat și banii (câte 65 cr. în loc de 50 stabiliți de juger catastral), dar' totuși nu s'a făcut ori s'a făcut în chip manc, încât proprietarii au pagube mari an de an după eșirile acelu rîu, — a făcut în ședința de azi, Vineri, a comunității, dl *L. Bercianu* interpelare. Dl primar *Acker* a făgăduit răspunsul în merit în ședința viitoare. A dat însă și deocamdată lămurirea, că pricina neregulării până acum ar fi, că proprietarii interesați, nemulțumiți cu felul cum se hotărîse regularea, au făcut recurs la ministru, și hotărîrea ministrului abia acum s'a dat, și ea schimbă de tot și chestia regulării încît va trebui de nou luată toată treaba d'a capo.

»Cassa de păstrare în Mercurea«, societatea pe acții, cu un capital social de 64.000 coroane, după-ce înregistrarea firmei s'a efectuat, își va începe activitatea în 1 Ianuarie 1898. Localul »*Cassei de păstrare*« e în »Drumul țerii“ în casele d-lui *Daniil Stroia*. Oarele de birou în fiecare zi sînt dela 9—12 a. m.

Îmblînzitor îndrășneț, *Jean Baptist Pezon*, cel mai îndrășneț îmblînzitor de feară sălbatice din timpul de față, a murit la Paris.

Fuse în copilăria lui păstor și își petrecea vremea îmblînzind vitele ce le avea în pază, de să jucau cu el ca ele între sine! Odată a pus mîna pe un lup țapăn, și, cum, cum nu, repede l'a îmblînzit de punea în mirare pe toți oamenii din loc și din jur, prin „muștra“ ce o făcea cu lupul. Un stăpîn al unei menagerii auzind de el, l'a luat pe bună plată la sine, dar' vîzînd el ce să poate face cu animalele sălbatice, cum și-a făcut rînd de bani, și-a deschis însuși menagerie, și făcea cele mai înfiorătoare scene în fața publicului, cu lei, cu tigri, de li-se ridica tot pîrul în cap la privitorii Nici-odată însă nu i-să întempla nenorocire. În curînd a ajuns la renume în toată lumea, încît îi ziceau „regele îmblînzitorilor de animale sălbatice!“

Într'un oraș francez, într'un rînd, de groaza mulțimii fiarelor lui, ca să nu se întample ceva, n'au voit să-i deie îngăduință să deie reprezentații cu menageria lui. Auzind de asta dela trimisul seu, *Perzon* a zis:

— Așa? Apoi an să merg eu însumi la căpitanul orașului să-i cer îngăduință, dar' voi duce cu mine și patru lei, să ved apoi mai avea-vor curajug să zică că nu-mi dau?..

Firește, că i-au dat!

Își făcuse avere mare cu menageria.

Ultime știri.

Ungurii în dieta Germaniei.

La 15 Dec. Ungurii au fost spălați bine și în dieta imperială a Germaniei.

Mai mulți deputați s'au ridicat cu tărie contra lor pentru îngîmfarea cu care au lovit în Sași în dietă, și peste tot pentru purtarea lor brutală față de nemaghiari!

Înainte numai!

Din Berlin se telegrafiază azi: că președința generală a „Schullverein“-urilor a publicat un manifest contra maghiarizării numelor în Ungaria, zicînd între altele, că această lege atât de sfruntată numai în politica de siluire muscălească își poate afla păreche!

Adunare generală la Arad!

În momentul încheierii foii aflăm, că pe foia viitoare în 11/23 Decembrie, este conchemată o adunare generală românească la Arad.

Convocarea o fac peste 100 de fruntași români din toate părțile, bărbați cari iau parte la viața politică românească.

Românii cu durere de inimă pentru cauza noastră atât de batjocurită de miserabila țesătură a măsurilor politice în această patrie, când aproape nu mai putem răsufla, au bun privilegiu a-și arăta finerea la sfînta cauză națională, alergînd, câți numai au prîndere, pe Joi la Arad să iee parte de pretutindenea, sau cel puțin trimițînd scrisori ori telegrame de aderare adunării, care va protesta energic și contra proiectului de lege ce atîta ne agită, al maghiarizării numelor comunale!

Plugarilor și măiestrilor români li-se atrage luarea aminte asupra faptului, că »Tovărășia agricolă din Șoimuș« (comit. Bistrița-Năsăud), având la îndemână mai multe moșii stătătoare din pământuri arătoare, finațe, drepturi de pășunat și pădurărit, case, grădini, etc. a hotărât în interesul împopărării acestei comune curat românești, să colonizeze pe aceste moșii **plugari și măiestri români** pe lângă condițiuni de tot ușoare.

Preferiți vor fi măiestrii români de religiuina gr.-cat. cari vor putea dovedi că au purtare bună și sunt sîrguincioși în purtarea măiestriei lor. Măiestrii ce se vor stabili cu locuința aci vor fi îndreptățiți și la ajutoarele ce se împart în fiecare an din „Fondul meserieșilor“ din această comună. Spre orientarea celor interesați se mai adaugă și aceea, că comuna Șoimuș, deși mică, dar' încunjurată fiind de toate părțile de piațe apropiate, măiestrii pot să-și desfășoare mărfurile lor cu multă ușurință, — ear' condițiunile de trăit sînt lesnicioase.

Doritorii de a se stabili în această comună au a-și îndrepta cererile lor până la 15 Ianuarie 1898 la dl preot Ioan Baci, președintele „Tovărășiei agricole din Șoimuș“ (p. u. Nagy-Sajó, com. Bistrița-Năsăud).

Un răspuns

Hațeg, în 8 Decembrie 1897.

Binevoii a-mi da voie să-mi fac și eu reflexiunile la cele două corespondențe din Nr. 48 al prețuitului ziar »Revista Orăștiei«.

Trebuie să o fac aceasta, fiindcă parochul Nicolae Șinca prin expresiuni necualificate atentează la onoarea mea.

D-sa zice: că »exploatarea tractului« mi-a »căzut subite din mână« și nu-l mai pot »întinde ca pe o piele de vacă«... și că asta ar fi ansa corespondenței din Nr. 46.

Cugetata-i, dle Șinca, destul de serios ce ai scris? Pentru-că mare lucru vorbești și grea invinuire faci! Declar publice: până D-ta nu vei dovedi aceasta, Te consider de un simplu denunțant, care cu falsități vrea să-și zidească sieși laude nemeritate!

Am fost, e drept, 10 ani aplicat în cancelaria protopresbiterală, dar' am făcut toate numai din dragoste pentru școală și biserică. Am făcut comisiuni pe spesele mele, de unde nu am primit altă recompensă decât: mulțumim. Am ajutat învățatorii, școalele și bisericile cât am putut, tot pentru câte un »mulțam«. Dela venirea legilor politice bisericile am lucrat în cancelaria protopresbiterală aproape gratuit, și mai mult din stima și iubirea față de administrator A. Stanca.

Acum așa cred că cunoști venitele protopresbiterale!

Nu sînt sclavul avariției, prin urmare nu am lăcomit nici când la al altuia și nu am intenționat nici-odată »a întinde tractul ca o piele de vacă«, ba chiar se am rivna D-Tale, administratorul nu ar fi conces.

Mai curînd e adevărat că vînătorii de interese și avarii ei atribue patima lor altuia.

Să revin la alte părți a corespondenței! „Cine a mai văzut ca un laic să conducă matriculele bisericesti“...?

Nu te mira, D-le Șinca, că eu conduc matriculele parohiei gr.-or. a Hațegului, pentru-că aceasta, precum și catechisațiunea elevilor dela școalele din acest oraș le săvîrșesc din 1890 toate gratuit și la însărcinarea Măritului Consistor archidieceșan până la întregirea parohiei.

Nu te mira nici de „anomalia“, ce provine din lipsa de paroch stabil, miră-te D-ta de actele D-Tale expedate fără dat și fără număr, ca cea către pretura Petroșenilor, de risul oficial-lor, și altele către parochii. Acestea sînt anomalii, de nu mai mult.

Că ai trimis după matricule și nu 'ți-le-am dat, e drept! Dar' de unde știm noi Hațegianii că D-Ta ai fi administrator când prin nici un act nouă aceasta nu ni-s'a fost făcut cunoscut.

Dela un preot adm. prot. pretind să spună adevărul când scrie și acuză în public.

Să o scurtăm! Cu D-Ta care în 20 de ani, ca preot în satul Biscarea (curat gr.-or.) cu o filie compactă gr.-or. afară de colonia Piski, n'ai fost în stare să înființezi și să susții o școală, care deci nici pentru școală, nici pentru biserică, nici pentru popor nu ai făcut nimic, nu mai stau de vorbă.

În interesul adevărului revin și asupra corespondenței D-lui capelan-preot Ioan Preda din Petrița.

Înainte de a intra în combaterea aserțiunilor sale mă rog, să-mi răspundă dl Ioan Preda: de când »cetește cu drag „Revista Orăștiei“, căci între abonanții foiei n'a figurat nici când!?

Apoi că dl I. Preda scrie și d-sa neadevăruri mă provoc la parochul de acolo, dl Simion Suci și la antistia comunală, să mă-

turiscă că nu a început dl Preda prelegerile cu o lună după-ce au primit decretul (17 Octombrie a. c.)?

Mai consult ar fi să cugete dl I. Preda la nămolul în care a confundat parochia sa și pe poporul acela bun și blînd decât să scrie neadevăruri. Mai mult însă cred că dl Preda a sărit în apărarea „șefului“ său, ca să ajungă „în grație“ și ca acesta să nu răstoiască arhivul protopresbiteral plin de protocoale și arătări despre scandalele comise de dl preot-capelan Preda...

Regret, dar' adevărul îl cuprinde corespondența din Nr. 46!

Nicolae Sânzian,
catichet gr.-or.

Știri literare.

„**Poftă bună!**...“ Sub titlul acesta va apare în curînd la Caransebeș un folositor volum: *carte de bucate*, întocmită de d-na *Zotti Hodoș*.

Să atrage luarea aminte asupra acestei cărți, care, precum spune avisul de pe Nr. 5 al »Bibliotecii Noastre«, — cuprinde cele mai bune rețete de bucătăria practică și modernă. Foarte recomandabilă pentru ori-ce gospodărie românească. Dar, îndeosebi, rețete despre cum sînt a să pregăti:

Zupe, ciorbe, assiette, pastete, rasoluri, aspic-uri, galantine, fripturi naționale și franțuzești, prăjituri, torte, parfouri, înghețate, ciaturi, licheur-uri etc. etc.

„**Adieri**“, elegantul volum de poezii ale tinărului *Traian Mihail*, anunțat de noi încă la punerea sub presă, a apărut zilele acestea la Orăștie. Cuperta poartă și fotografia autorului și peste tot volumul e de o execuție foarte plăcută. Cuprinde mai ales poezii scurte de 2—3 strofe, idei prinse de autor în meditații și reflecții, și puse în versuri, adeseori foarte reușite. Îl recomandăm cu căldură cetitorilor noștri. A să cere la autor în Orăștie.

„**Biblioteca Noastră**“. A apărut Nr. 5: „*Fabule alese*“ de *Gr. Alexandrescu*, cu 2 fotografii a autorului. E un volumaș ce face onoare „*Bibliotecii Noastre*“ condusă de dl *Enea Hodoș*, și mai ales face onoare — celor ce îl cumpără și îl cetesc și primesc morală sănătoasă a lui! Să afle la toate librăriile românești.

FEL DE FEL

Crâmpee de gândiri.

Un umorist german scrie între altele, prin lucrările sale:

Omul ușuratic atunci rămîne credincios principiilor sale, când e — necredincios.

Nici chiar în ochii cei frumoși ai temeilor frumoase „nu-i tot aur ce lucește“...

Dacă vîd o fată care duce de apă un cățeluș, totdeauna compătinesc pe viitorul ei...

Adam probabil că a fost și el jaluz pe Eva, pentru-că... nu avea motiv să fie.

Odată Hoge, dormind, visează că-i dă cineva pentru ceva nouă parale.

— Nu-mi da mâna, zice Hoge... trebuie să-mi dai zece.

Din tocmeală în tocmeală, Hoge se deșteaptă cu mâna goală. Repede închide ear' ochii și, întinzînd mâna, zice:

— Ei, haide și cu nouă!

Mulțumită publică.

La petrecerea cu joc arangiată în folosul școlii gr.-or. din *Gelmar*, au suprasolvit următorii dnii: *Berivoy* 1 fl., *Stern* 50 cr., *Iacomele* 80 cr., *Seley* 50 cr., *Szaprolek* 60 cr., *Csep* 60 cr., *Barta* 50 cr., *Botar* 60 cr., *Batar Simon* 60 cr.

Tuturor acestor stimăți suprasolvitori li-să aduce prin aceasta mulțumită.

Gelmar, Noemvrie 1897.

I. Vlad, inv.

Pentru redacție responsabil: *Petru P. Barișiu*

ANUNȚ.

Subscrisul am onoare a aduce la cunoștința P. T. public din Orăștie și jur, că posed în magaziiile mele, ce le am de un timp de 22 ani,

TOT FELUL DE PESCARIE

sărată, asigurînd On. Public, că pot concura cu ori-care comerciant de această bransă, atît ce privește calitatea mărfurilor, cât și diferența prețurilor.

Posed anume: **Crap** mare și mic, **Somn**, **Morén**, **Plătică**, **Clortan**, **Tarasea** (Veveriză), **Scrumblu** (Heringi), de mai multe feluri, **Ruși** (Muscali) cu butoaiele, **Lacherdă** (Lapardon); **lcre negre** de România moi și tescuite, **lcre roșii** moi și tescuite.

Trimet en gros, asemenea și pachete cu posta ori și unde.

Asemenea în **Hațeg** și **Brașov**, am deposit de aceste mărfuri.

Rog dar' pe On. public atît de aici, cât și din orașele mai sus numite, a mă onora cu comande și a mă cerceta, promițînd că-mi voi da silința a satisface tuturor cerințelor On. public, cât îmi va sta în putință.

(281) 2—

Cu deosebită stimă

Vasilie N. Bida

comerciant de pescărie în Orăștie.

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

Sediul: ARAD, casa proprie, calea Archiducelui Iosif n. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții: **fl. 300.000**. Fond de rezervă **fl. 100.000**.
Depuneri **fl. 1.000.000**. Circulația anuală **fl. 15.000.000**.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește **5%** interese fără privire la terminul de abdicere.

Dare de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea cassei, depuneri până la **fl. 1000** se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuesc momentan după sosirea comanda.

Direcțiunea institutului.

(165) 14—

Intreprinzător român!

Subscrisul am onoare a face cunoscut onoratului public român, îndeosebi însă onoratelor *comitete bisericesti și școlare* din comitatul Hunedoarei, că iau în întreprindere și îndeplinesc zidiri de

Case, școale și biserici,

după ori-ce plan, lucru bun, cu prețuri cât se poate de cinstite, ușoare.

La trebuință gătesc însumi întreg planul de zidire!

Am zidit până acum frumoasele școli din comunele *Romos*, *Romoșel*, *Balomir*, etc. În Orăștie: școala catolică, asilele de copii, sinagoga evreilor, sala de gimnastică a colegiului etc., ear' acum am în întreprindere *biserica din Beritu și cea din Câmpuri-Surdac*, și alte edificări.

Recomandându-mă binevoitoarei atențiuni a publicului nostru și din alte părți, semnez cu multă stimă

(164) 14—15

Nicolae Părău,

edificator, în Orăștie.

„ARDELEANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE.

Fonduri proprii: fl. 350.000. Depuneri: fl. 700.000

Circulație anuală: fl. 3.000.000.

(196) 28—

Institutul face următoarele operațiuni, la cari recomandă serviciile sale:

1) acordă împrumuturi cu interese de 8% ;	4) cumpără și vinde mărfuri și produse
2) primește depuneri, dela particulari cu 5% și cu 5 1/2% , ear' dela corporațiuni culturale cu 6% ;	5) arîndează și exarîndează realități;
3) cumpără și vinde realități;	6) cumpără și vinde efecte publice;
	7) mijlocește operațiuni, specificate sub 3. 4. 5.

La institut se mai află **500 acții proprii**, puse în vedere conform Prospectului staverit de Direcțiunea institutului sub Nr. 68/1897,

Ori-ce afacere se poate rezolva și informări se pot lua verbal în biuroul institutului, ear' în scris prin corespondență.

Orăștie, în Iunie 1897.

Direcțiunea.